

POPULARNONAUKOWE STRESZCZENIE PROJEKTU

Kryzys finansowy w latach 2007-08 udowodnił, że operacje bankowe obciążone dużym ryzykiem mogą powodować dramatyczne konsekwencje dla gospodarek. Są to między innymi znaczne straty i bankructwa banków oraz wydatki państwowe na ratowanie banków. Niesie to również poważne konsekwencje społeczne. W rezultacie pojawiło się wiele propozycji w jaki sposób chronić sektor bankowy przed takimi turbulencjami w przyszłości i zniechęcić banki do podejmowania zbyt wysokiego ryzyka. Jedną z propozycji jest wprowadzenie podatku bankowego. Zwolennicy reformy twierdzą, że opodatkowanie finansowania krótkoterminowego będzie zniechęcać banki do podejmowania ryzyka. Dodatkowo, podatek bankowy zrównoważy podatkowe zniekształcenia związane z faktem, że usługi finansowe są zwolnione z podatku VAT. Ostatnio wiele państw zdecydowało się na zastosowanie tego instrumentu regulacyjnego. Kilkanaście europejskich krajów, takich jak Austria, Belgia, Cypr, Niemcy, Holandia, Łotwa, Portugalia, Rumunia, Słowacja, Szwecja i Zjednoczone Królestwo postanowiło wprowadzić opłatę bankową od zobowiązań, a Polska, Węgry od aktywów. Pomimo, iż konstrukcja podatku bankowego jest nadal przedmiotem debaty legislacyjnej, wiele krajów rozważa jego wprowadzenie.

Ta nowa regulacja bankowa, wywołała debatę odnośnie wpływu podatku bankowego na wyniki osiągane przez banki. Ekonomiści, agencje ratingowe, bankierzy ostrzegają przed negatywnym wpływem na działalność bankową i sytuację ekonomiczną gospodarek. Zwłaszcza podatek bankowy od aktywów jest krytykowany w mediach. Między innymi Europejski Bank Centralny oświadczył, że: *„proponowana struktura podatku może zachęcić instytucje finansowe do zmiany profilu ryzyka poprzez restrukturyzację portfeli ukierunkowaną na bardziej ryzykowne produkty, wykorzystanie operacji pozabilansowych lub transferowanie aktywów za granicę”*.

W związku z tym, pierwszym celem moich badań jest sprawdzenie, w jaki sposób podatek bankowy wpływa na wyniki osiągane przez sektor bankowy, jak również na podejmowane przez banki decyzje. Teoretycznie podatek bankowy powinien wpłynąć negatywnie na zyski osiągane przez banki, ale w praktyce ten efekt można złagodzić przez m.in. przeliczenie kosztu podatku na klientów. Drugim celem badania jest sprawdzenie czy wprowadzenie podatku bankowego ogranicza ryzyko związane z działalnością sektora finansowego. Ponadto, ekonomiści zwracają uwagę na fakt, że banki, w celu uniknięcia opłat z tytułu podatku bankowego, ograniczyły swoją działalność na rynku międzybankowym na koniec okresu obrachunkowego, a także został znacznie skrócony termin zapadalności pożyczek na rynku międzybankowym. Wobec powyższego, trzecim celem badania jest sprawdzenie, czy podatek bankowy wpływa na zanikanie rynku międzybankowego.

Do tej pory, zgodnie z wiedzą autora, nie przeprowadzono analizy porównawczej w kontekście podejmowanego ryzyka, osiąganych zysków jak i rynku międzybankowego pomiędzy gospodarkami jak i również pomiędzy różnymi typami podatku bankowego. Taka analiza będzie wynikiem planowanych w ramach projektu badań, co w znacznym stopniu poszerzy literaturę akademicką.

Wynik badań będzie, w mojej ocenie, istotny zarówno z czysto poznawczego jak i społecznego punktu widzenia, z perspektywy obywateli, regulatorów oraz badaczy zajmujących się bankowością. Z perspektywy obywateli- jak wiadomo sektor bankowy w znacznym stopniu oddziałuje na gospodarkę, co zostało potwierdzone podczas kryzysu w latach 2007-08. Z perspektywy regulatorów- w wielu krajach ustawodawcy zastanawiają się nad zmianą konstrukcji podatku bankowego (np. Węgry). Wyniki badań pomogą przy wskazaniu najefektywniejszego sposobu opodatkowania banków. Z perspektywy rozwoju literatury przedmiotu- jest to nowa regulacja, której konsekwencje, ze względu na nowatorski charakter, nie zostały jeszcze zbadane.